

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้อยู่เรียนมีความรู้ที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดเพื่อให้แต่ละคนเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม การศึกษาระดับนี้แบ่งออกเป็นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายระดับละ 3 ปี เป็นการศึกษาที่อยู่ในระดับที่จะผลิตแรงงานคนในระดับกลาง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศหรือเป็นพื้นฐานความรู้ที่จะศึกษาต่อเพื่อเป็นแรงงานระดับสูงต่อไป การมัธยมศึกษาจึงนับเป็นหัวใจของระบบการศึกษา เพราะเป็นจุดแจสำคัญในการที่จะจัดหากำลังคนให้ประเทศชาติต้องการ

จากการพัฒนาการศึกษาในระยะของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515-2519 ได้พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจากอำนาจบริหารการศึกษาอยู่กับส่วนกลางมากเกินไป ทำให้การบริหารงานล่าช้า การพัฒนาการศึกษาในระยะของแผนพัฒนา ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520-2524¹ จึงมุ่งปรับปรุงระบบการศึกษาทุกประเภทและทุกระดับ เพื่อพัฒนาคุณภาพของกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงได้กำหนดจัดแบ่งเขตโรงเรียนตามเมืองใหญ่ ๆ ตามท้องถิ่นต่าง ๆ โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของพื้นที่ท้องที่และระยะเวลา

โดยที่กรมสามัญศึกษา รับผิดชอบการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีนโยบายที่จะกระจายอำนาจการบริหารทางวิชาการและการปกครองให้โรงเรียนมีอิสระในการดำเนินงานมากขึ้น จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะให้โรงเรียนในส่วนกลางรวมตัวเป็นกลุ่ม เพื่อเป็นการฝึกกำลังในการทำงานทั้งเป็นวิธีประหยัด รวดเร็วและให้ผลสัมฤทธิ์ดีกว่าวิธีทำงานโดยลำพัง กรมสามัญศึกษาจึงได้วางระเบียบว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนส่วนกลาง พ.ศ. 2519 และกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา

¹ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520-2524 (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2520), หน้า 45.

พ.ศ. 2519 ขึ้น เพื่อให้โรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันได้มีโอกาสช่วยเหลือกันในงานด้านบริหารงานวิชาการและกิจกรรมอย่างอื่นที่เหมาะสม อันจะเป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรมวิชาการซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณภาพของการศึกษาโดยตรงได้ตระหนักถึงความสำคัญนี้ ในปี พ.ศ. 2522 กระทรวงศึกษาธิการได้วางระเบียบว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2522 ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมวิชาการขึ้น และได้ปรับปรุงแก้ไขในปี พ.ศ. 2525 ให้มีความเหมาะสม

เนื่องจากปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้โรงเรียนมัศึกษามีการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นชั้นประโยคสูงสุดกรมวิชาการมีความต้องการที่จะรักษามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้อยู่ในระดับดี จึงได้ให้โรงเรียนที่เข้าร่วมกลุ่มกัน ได้ร่วมมือช่วยเหลือกันทางวิชาการโดยเน้นที่การวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนและให้โรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานใกล้เคียงกัน

ดังนั้น เพื่อให้ทราบแน่ชัดว่าการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเป็นอย่างไร มีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใด และมีปัญหาอุปสรรคใดบ้าง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในส่วนกลาง
2. เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข ในการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้จะศึกษาการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในส่วนกลางตามระเบียบกระทรวงศึกษาว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2525
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้จะศึกษา เฉพาะโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนกลาง เท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษา หรือผู้ที่ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษา และผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษาฝ่ายวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง

ครู หมายถึง ครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่หัวหน้าหมวดวิชาทุกหมวดของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในส่วนกลาง

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและทั้งในระดับมัธยมศึกษาต้นและตอนปลาย ในส่วนกลาง

ในส่วนกลาง หมายถึง ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้เข้าร่วมกลุ่มและร่วมกันบริหารงานของกลุ่มตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2525

การบริหารงานกลุ่มโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรมการบริหารงานทางคุณวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานวัดและประเมินผล งานส่งเสริมการเรียนการสอน งานหลักสูตร งานนิเทศ การศึกษา งานปรับปรุง บำรุงรักษา และสร้างอุปกรณ์การเรียนการสอน งานประชุมอบรมสัมมนาทางวิชาการ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยนี้จะทำให้

1. ทราบปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้นในการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง
2. ได้ข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในส่วนกลาง

3. กรมวิชาการ จะใช้ผลการวิจัยที่ได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการศึกษา ในด้านการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระดับต้น เกี่ยวกับการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนกลาง เพื่อกำหนดกรอบในการวิจัย แล้วนำมาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและวิจารณ์ ความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูจำนวน 20 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) แล้วจึงนำออกใช้จริงกับผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้าหมวดวิชา โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง จำนวน 101 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าสถานศึกษาและผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษา อย่างละ 101 คน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง ครูหัวหน้าหมวดจำนวน 308 คน โดยทำการสุ่ม 25% ของจำนวนประชากร จะได้กลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 200 คน รวม 402 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาขั้นต้น การแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ เอกสาร หนังสือ ระเบียบ คำสั่ง คู่มือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

สอบความครอบคลุมของเนื้อหา แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบ

(Check-lists)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นในการบริหารงานกลุ่มโรงเรียน เป็นแบบประเมินค่า

(Rating-Scales)

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข เป็นแบบตรวจสอบ (Check lists)

แบบเรียงลำดับ (Ordinal Scales) และแบบปลายเปิด (Open Ended Questioniers)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่วนหนึ่งส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ และอีกส่วนหนึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แลวนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลได้แล้วนำมาวิเคราะห์ดังนี้

1. แจกแจงความถี่ ทาคาร์อยละ
2. ทาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบสอบถามรายข้อและรายด้าน
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

แบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และทดสอบความมีนัยสำคัญของสมมติฐาน

4. ตรวจสอบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ SCHEFFE ซึ่งกำหนดค่าความแตกต่างโดยให้มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

บทที่ 1 เป็นบทนำ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความต่าง ๆ วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นตอนผลการวิจัย

บทที่ 2 ระบบการบริหารกลุ่มโรงเรียนในประเทศไทยและกลุ่มโรงเรียนส่วนกลาง

บทที่ 3 เป็นวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งกล่าวถึงประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งกล่าวถึงค่าสถิติต่าง ๆ ของข้อมูล และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 เป็นการสรุปผลการวิจัย ซึ่งกล่าวถึงการอภิปรายผลการวิจัยจนถึงการให้ข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย